

คำวินิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๘/๒๕๔๕

วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ไทย เนื่องจากมีเหตุต้องเลิกพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ประกาศรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคประชาธิปัตย์ไทยไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๑/๒๕๔๕ ตั้งแต่วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ต่อมาพรรคประชาธิปัตย์ไทยได้จัดให้มีการประชุมเพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคประชาธิปัตย์ไทย ข้อ ๑๑๒ คือ จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ และที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคมีมติเป็นเอกฉันท์ให้พักการดำเนินกิจกรรมของพรรคไว้ด้วยการยุบพรรคประชาธิปัตย์ไทย ปรากฏตามรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ไทย ครั้งที่ ๖/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ และจัดให้มีการประชุมที่ประชุมใหญ่วิสามัญที่ประชุมใหญ่วิสามัญมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ไทยตั้งแต่วันประชุมเป็นต้นไปปรากฏตามรายงานการประชุมใหญ่วิสามัญ ประจำปี ๒๕๔๕ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๕

ศาลรัฐธรรมนูญมีมติรับคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ดำเนินการและรับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒

พรรคประชาธิปัตย์ไทยมีหนังสือชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ตามหนังสือลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕ ยืนยันการขอยุบเลิกพรรคประชาธิปัตย์ไทย เนื่องจากเป็นเจตนารมณ์ของสมาชิกพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคที่จะหยุดการดำเนินกิจกรรมของพรรคตามกฎหมาย และให้เหตุผลประกอบว่า ในสถานการณ์ปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยให้พรรคสามารถดำรงอยู่ได้เพราะขาดการสนับสนุน ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเผยแพร่อุดมการณ์ของพรรค โดยในการขอยุบเลิกพรรคนั้น พรรคประชาธิปัตย์ไทยได้ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๑๑๒ คือ “ข้อ ๑๑๒ การยุบหรือเลิกพรรคจะกระทำได้ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้ (๑) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรคด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ (๒) ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประชาชนตรีด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ (๓) ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่พรรคด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ขององค์ประชุมทั้งหมด”

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง**พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑****“มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้**

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปพร้อมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

การพิจารณาและคำวินิจฉัย

มีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า มีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ หรือไม่

ข้อบังคับพรรคการเมืองไทยเกี่ยวกับการยุบหรือเลิกพรรคปรากฏในข้อ ๑๑๒ ว่า

“ข้อ ๑๑๒ การยุบหรือเลิกพรรคจะกระทำได้ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

- (๑) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรคด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์
- (๒) ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประชามนตรีด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์
- (๓) ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่พรรคด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ขององค์ประชุมทั้งหมด”

พิจารณาแล้ว ไม่ชัดเจนว่าตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๑๑๒ การยุบเลิกพรรคจะอาศัยเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งข้อเดียว หรือจะต้องอาศัยเงื่อนไขครบทั้ง ๓ ข้อ หากจะต้องอาศัยเงื่อนไขครบทั้ง ๓ ข้อ

คำร้องขอยุบเลิกพรรคประชาธิปัตย์ไทยก็มีปัญหาเพราะขาดความเห็นชอบจากคณะกรรมการประชามติ ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นโดยที่ประชุมใหญ่พรรคทำการเลือกตั้ง ซึ่งพรรคประชาธิปัตย์ไทยชี้แจงว่า ในเวลาที่คณะกรรมการบริหารพรรคและที่ประชุมใหญ่ของพรรคมีมติให้ยุบเลิกพรรคนั้น ไม่มีคณะกรรมการประชามติตามข้อบังคับพรรคเนื่องจากคณะกรรมการประชามติที่เคยมีอยู่หมดสภาพตามข้อบังคับพรรคแล้วจึงไม่ได้มีการเลือกตั้งใหม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ขณะเมื่อไม่มีคณะกรรมการประชามติ ที่ประชุมใหญ่ของพรรคประชาธิปัตย์ไทยมีมติให้ยุบเลิกพรรค ดังนั้น ที่ประชุมใหญ่พรรคประชาธิปัตย์ไทยย่อมจะไม่ทำการเลือกตั้งคณะกรรมการประชามติ เจื่อนไขการยุบพรรคข้อที่ว่า ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประชามติด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ จึงไม่จำเป็น

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง และคำชี้แจงของพรรคประชาธิปัตย์ไทย ฟังเป็นยุติได้ว่า พรรคประชาธิปัตย์ไทยมีความประสงค์ขอยุบพรรคเพื่อหยุดการดำเนินกิจการของพรรค เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยให้พรรคสามารถดำรงอยู่ได้เพราะขาดการสนับสนุนจึงได้จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญพรรคประชาธิปัตย์ไทย เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ และมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบเลิกพรรค โดยขณะที่ยุบพรรคไม่มีคณะกรรมการประชามติ จึงเห็นว่าการยุบเลิกพรรคเป็นไปตามเจตนารมณ์ของสมาชิกพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ไทย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นควรมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง

นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ